

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060111

DOM
2014-25
Stockholm

Mål nr
M 1755-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-01-31 i mål nr M 189-14, se bilaga

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Dalarnas län

MOTPART

B R

Ombud: U R

SAKEN

Föreläggande om att inkomma med en anmälan om vattenverksamhet i efterhand avseende fastigheten X i Mora kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1168018

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med upphävande av mark- och miljödomstolens dom ska fastställa länsstyrelsens föreläggande med ändring endast i den del som avser när anmälningshandlingarna ska ha inkommit till länsstyrelsen.

B R har bestritt ändring. Om Mark- och miljööverdomstolen finner att det föreligger laglig möjlighet att besluta i enlighet med länsstyrelsens avgörande, har hon begärt att Mark- och miljööverdomstolen ska återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för prövning i sak, alternativt att Mark- och miljööverdomstolen ska pröva B Rs överklagande till mark- och miljödomstolen i sak.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen har anfört bl.a. följande. De vidtagna åtgärderna blev föremål för klagomål avseende förändrade flödesförhållanden och ändrad bottenmiljö på den aktuella platsen, vilket den klagande anförde är till men för den lekande Siljansöringen och dess avkomma. Länsstyrelsen bedömde med anledning av klagomålet att de utförda åtgärderna inte kunnat utföras med stöd av 11 kap. 12 § miljöbalken, men att de inte heller var tillståndspliktiga och att B R skulle föreläggas att inkomma med en anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken. Mark- och miljödomstolens slutsats att en anmälan om vattenverksamhet inte kan godtas i efterhand medför att samtliga fall där en verksamhetsutövare bedömt att en åtgärd kunnat utföras med stöd av 11 kap. 12 § miljöbalken och åtgärden, efter att den utförts, antingen blivit föremål för klagomål eller konstaterats inte uppenbart kunnat utföras med stöd av undantagsbestämmelsen, är olagligt tillkomna och kräver åtalsanmälan samt föreläggande om återställning. Länsstyrelsen anser att det i de fall där länsstyrelsen på förhand rimligen kan anta att den utförda åtgärden skulle kunna godkännas i ett anmälningförfarande, ska det finnas möjlighet att förelägga verksamhetsutövaren att inkomma med en anmälan om vattenverksamhet i efterhand.

B R har såvitt avser frågan om lagligheten i länsstyrelsens föreläggande anfört bl.a. att hon anser att mark- och miljödomstolen kommit till ett riktigt slut, men överlämnar till Mark- och miljööverdomstolen att avgöra huruvida länsstyrelsens beslut varit lagligen grundat.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 11 kap. 9 § miljöbalken är huvudregeln att det krävs tillstånd för vattenverksamhet, men i den mån det är särskilt föreskrivet är det enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken tillräckligt att vattenverksamheten anmäls innan den påbörjas. I 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. finns en uppräknig av anmälningspliktiga vattenverksamheter. Av 11 kap. 12 § första stycket miljöbalken framgår vidare att tillstånd enligt miljöbalken eller anmälan enligt 9 a § inte behövs om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

Förfarandet med anmälningsplikt infördes genom ändringar i miljöbalken år 2005 och genom ändringar i förordningen om vattenverksamhet m.m. Förordningsändringarna trädde i kraft den 15 maj 2007 (SFS 2007:168). Syftet med ändringarna var att åstadkomma dels en flexiblere prövning av mindre vattenverksamheter utan att miljö- och hälsoskyddskraven åsidosätts, dels ett tydligare och mer samordnat regelsystem. Huvudregeln ansågs även efter införandet vara att vattenverksamhet ska vara tillståndspliktig (se prop. 2004/05:129 s. 69 f.).

Enligt 26 kap. 9 § första stycket miljöbalken får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden som behövs i det enskilda fallet för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Av andra stycket samma paragraf framgår att mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet inte får tillgripas. Länsstyrelsen är i enlighet med 2 kap. 29 § första stycket punkten 2 miljötillsynsförordningen (2011:13) tillsynsmyndighet för vattenverksamheter och har inte i detta fall överlåtit tillsynsansvaret åt någon kommunal nämnd.

Av handlingarna i målet framgår följande. Efter det att en anmälan om olovlig vattenverksamhet inkommit till länsstyrelsen under sommaren 2013 har länsstyrelsen förelagt B R att i efterhand ge in en anmälan om vattenverksamhet. Som motiv till detta har länsstyrelsen angett att det utifrån vad som framkommit i ärendet inte kan uteslutas att det skett en förändring av vattenförhållandena. Genom de till länsstyrelsen inkomna negativa synpunkterna kan åtgärderna inte anses rymmas inom undantagsbestämmelserna i 11 kap. 12 § miljöbalken. Med anledning av detta bedömde länsstyrelsen att de åtgärder som vidtagits inom vattenområdet var anmälningspliktiga. Mark- och miljödomstolen har härefter undanröjt föreläggandet då domstolen funnit att föreläggandet inte var lagligen grundat.

Frågan i målet är om länsstyrelsen haft fog för sitt föreläggande.

Mark- och miljööverdomstolen gör följande bedömning.

Den vattenverksamhet som målet gäller har ägt rum under den tid då bestämmelserna om anmälningsplikt var i kraft. Det saknas i bestämmelserna stöd för att en verksamhetsutövare ska kunna ge in en anmälan efter det att verksamheten påbörjats. Tvärtom talar lydelsen av bestämmelsen i 11 kap. 9 b § tredje stycket miljöbalken, där det anges att anmälningspliktig vattenverksamhet får påbörjas tidigast åtta veckor efter det att anmälan har gjorts om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat, för att någon anmälan inte ska kunna göras i efterhand. Mark- och miljööverdomstolen har också i ett par avgöranden på senare tid uttalat att anmälningsplikten inte kan uppfyllas i efterhand (se Mark- och miljööverdomstolens domar den 15 maj 2012 i mål nr M 5707-11 och den 7 oktober 2014 i mål nr M 383-14). Detta behöver dock inte innebära att tillsynsmyndigheten alltid måste förelägga om återställande när anmälningsplikten inte har uppfyllts.

Av 23 § förordningen om vattenverksamhet m.m. följer att anmälningsförfarandet ska utmytna i ett ställningstagande av tillsynsmyndigheten att antingen besluta om förbud, föreläggande om att vidta försiktighetsmått eller ansöka om tillstånd, eller att underrätta anmälaren om att ärendet inte föranleder någon åtgärd från tillsynsmyndighetens sida. Genom anmälningsförfarandet säkerställs att

tillsynsmyndigheten får tillräckligt underlag för att kunna bedöma vilka eventuella åtgärder som behöver vidtas med anledning av verksamheten.

Att begära in underlag för den bedömning som länsstyrelsen behöver göra med anledning av de vidtagna åtgärderna kan inte betraktas som mer ingripande än vad som behövs i det enskilda fallet. Länsstyrelsen hade därför haft möjlighet att inom ramen för sin tillsyn förelägga B R att ge in de uppgifter som en anmälan om vattenverksamhet ska innehålla. Eftersom anmälningsplikten inte kan uppfyllas i efterhand borde dock föreläggandet inte ha varit utformat som ett åläggande att inkomma med en anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken. Länsstyrelsens överklagande ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Lars Dirke, tekniska rådet Bengt Jonsson samt hovrättsråden Gösta Ihrfelt, referent, och Margaretha Gistorp.

Föredragande har varit Sanna Ordenius.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-01-31
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 189-14

KLAGANDE

B R

Ombud: U R

MOTPART

Länsstyrelsen i Dalarnas län

SAKEN

Föreläggande om att inkomma med en anmälan om vattenverksamhet i
efterhand avseende fastigheten X

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 17 december 2013 i ärende nr 535-6934-
2012, se [bilaga 1](#)

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver det överklagade beslutet.

Dok.Id 353145

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00 -

YRKANDEN

B R har yrkat att mark- och miljödomstolen ska slå fast att det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen har skadats av den vidtagna åtgärdens inverkan på vattenförhållandena och att mark- och miljödomstolen därför befriar henne från föreläggandet.

DOMSKÄL

Enligt 26 kap. 9 § första stycket miljöbalken får en tillsynsmyndighet i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och förbud som behövs för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas.

Mark- och miljödomstolen har inledningsvis att pröva om föreläggandet är lagligen grundat. För vattenverksamhet krävs som huvudregel tillstånd. I vissa fall räcker det dock med att en anmälan görs till tillsynsmyndigheten. Anmälan kan emellertid inte godtas i efterhand, dvs. efter att arbetena genomförts. Ett föreläggande om att anmäla en vattenverksamhet i efterhand, såsom det nu aktuella föreläggandet, är därmed inte lagligen grundat. Mark- och miljödomstolen upphäver därför det överklagade beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV 427)

Överklagande senast den 21 februari 2014.

Denny Heinefors

Staffan Ljung

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Denny Heinefors, ordförande, och tekniska rådet Staffan Ljung. Föredragande har varit beredningsjuristen Åsa Ågren.